

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphaneſis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quòd Nouatiani aliam etiamnum hæresim ex se produxerint eorū, qui
appellantur Sabbatiani: item de Synodo Sangariana. & de festo Paschali
traditio seu espositio Historica. Capvt XVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

in controuersiam nunquam esse vocandam : & hæc quidem postea sic acta sunt:

Quòd Nouatiani aliam etiamnum hæresim ex se produxerint eorū, qui appellantur Sabbatiani: item de Synodo Sangariana. & de festo Paschali traditio seu expositio Historica.

CAPVT XVIII.

DVrante eodem hoc Imperio, etiam Nouatiani inter sese de festo Paschali disceptantes, aliam sectam eorū, qui Sabbatiani appellatur, constituerunt. Sabbatius enim Presbyter à Marciano ordinatus vnà cū Theoctisto & Macario, cū cōpresbyteris secutus eos, qui Pasucomæ concilium agitarant sub Valente Imperatore, volebat festum Paschatis more Iudæorum celebrari: & cum ab ecclesia defecisset, in initio quidem, partim, quasi sui exercendi gratia secederet, integerrimè enim viuebat, partim, quasi animaduerneret quosdam Mysteriorū communionē indignos, excusabatur, sed postquam in rerum nouandarum studio depræhensus esset, tum verò de ordinatione eius plurimū conquerebatur Marcianus, & satius erat iniquis in spinas imponi manus, quàm in ipsum, sæpius exclamabat: & quoniam in diuersam multitudinem sibi distrahi ecclesiam conspiceret, suæ sententiæ episcopos Sangarum conuocauit, (est is locus Bithyniæ non procul ab Helenopoli ad mare situs) quo postquam conuenissent Sabbatium accersuerunt, & quoniam offensæ suæ causam reddere postulatus, diuersitatem festi causaretur, suspicati illum hæc primatus desiderio confingere, iusurandum ab eo exegerunt, quod Episcopatum nunquam suscepturus esset. quod quidem cum ille cum iuramento professus esset, illi hanc causam dignam non esse rati, ob quam communio distraheretur, decreuerunt vt omnes in vna concordia, & in eodem cœtu simul perdurarent, vtque vnusquisque festum hoc vtcunque vellet celebraret. Eaque de re canonem conscripserunt, quem ἄδ' ἰσφοροῦν, hoc est, promiscuum appellarunt: Atque hæc quidem ita Sangariano concilio placuerunt: ex hoc autē tempore Sabbatius Iudæos secutus, si non eodē tēpore cunctos hoc festum simul cele-

cele-

SOZOMENI HISTOR.

celebrare contigisset, præueniens, uti moris erat, ieiunabat, & priuatim ex legis præscripto peragebat Pascha. Sabbato verò à vespera ad tempus competens in vigiliis ac dignis preceationibus versatus, die postero publicè cum omnibus in cœtu coniunctus, & mysteriorum particeps fuit. Ac primò quidem plebem latuit, sed postquam hinc progressu temporis nobilitatus est, multos imitatores habuit, & maxime quidem Phrygas ac Galatas, quibus est patrium, ut festum hoc modo celebrent: Tandem verò cum manifestè defecisset, eorum episcopatum assumpsit, qui ipsum sectabantur, sicuti mox suo loco dicetur: Caterùm mihi quidem mirari subit, tunc hunc ipsum virum, tum eos etiam, qui ipsi auscultabant, cur hanc alterationem committi sint, cū prisca Hebræi, sicuti refert Eusebius, Philone ac Iosepho & Aristobulo, aliisq; plurimis attestantibus, post æquinoctium vernum Pascha immolarint, cum sol primū duodenarium gradum peragit, quem $\alpha\rho\iota\omicron\mu$, hoc est, arietem Græci vocant, ex opposito videlicet lunæ, decimæ quartæ diei cursum perficientis. quando quidem & Nouatiani ipsi in euidentiæ partem asseuerant, quòd neq; sibi neque sectæ suæ antesignano antea id moris fuerit, sed à Pazucomano concilio nuper introductum sit. Quin etiam sectæ suæ fautores in hunc usq; diem apud Romam veterem cū aliis Romanis hoc festum celebrare, quos etiam aliter id celebrasse superiori vlllo tempore deprehensum nō sit, propterea quod Apostolorum Petri ac Pauli traditione vteretur. Ad hæc etiam Samaritani qui Mosaicæ legis æmulatores sunt vel maximi, priusquam noui maturètur fructus hoc festum celebrare non sustinent. Nouum enim inquit ipsū hoc festum lex appellat, ut his nondum apparētibus festum celebrare fas non sit, vndè præcedere vernum æquinoctium oportere, necessitas ipsa conuincat: Mirum ergo est istos, qui Iudæos in hoc imitantur, non magis probasse antiquitatem ab ipsis conseruatam: Atqui, ut videtur, præter hos ipsos, & istos, qui per Asiam sunt, quattordecimanos appellatos, consimiliter cum Romanis & Aegyptijs etiam ij, qui aliis adherent sectis, hoc festum agunt: sed hi quidem in ipsa decima quarta die cum Iudæis feriantur, vnde etiam huiusmodi fortiuntur nomen: Nouatiani ve-

ani verò resurrectionis diem celebrant, Iudæos autem & ipsi sequuntur, & in idem cum quartadecimanis recidunt, nisi forte in quartadecimam diem Lunæ prima dies sabbati incidat, tanto enim Iudæis posteriores euadunt quot dies contigerit sequentem diem dominicam esse posteriorem decimaquarta lunæ. Montanistæ autem, quos Pepuzitas & Phrygas appellant, peregrinam quandam rationem commenti sunt, secundum quam Pascha celebrant, siquidem eos, qui in hoc negotio lunæ cursum curiose obseruant, reprehendunt, ac dicunt solos esse solares circulos iis sequendos, qui ista rectè ordinare volunt: & menses quidem singulos esse triginta dierum statuunt, incipere autem diem primam ab æquinoctio verno quæ Romanorum more dicatur nona Calendas Apriles, quandoquidem inquiunt duo ista luminaria tum creata sunt, quibus et tempora & anni declarantur. Idque eo demonstratur, quòd luna elapsò vnoquoque octennio cum sole coniungatur, & vtrisque eodem tempore nouilunium contingat, siquidem octennii spatium in cursu lunari nouaginta nouem mensibus, diebus verò bis mille nongentis viginti duabus completur, intra quas sol octo cursus absoluit, destinatis unicuiq; anno diebus trecentis sexaginta, cū quarta insuper vnus diei parte. Etenim à nona Calendas Aprilis, vt ab exordio creationis solis ac primæ mensis supputant, memoratâ in sacris literis decimaquartam diem, & hanc esse dicunt octauam Idus Aprilis, in qua Pascha perpetuo celebrant. Quod si cum hac die dies resurrectionis forte concurrat, tum proximè sequenti Dominica ferias agunt. Scriptum est enim inquiunt, à decima quarta die, vsq; ad vicefimam primam.

*Catalogus Authoris scitu dignus, de cōsuetudini
bus apud diuersas nationes & ecclesias
vsuatis. CAPVT XIX.*

ATque hæc quidem extiterunt circa hoc festum diuersitates, sapientissimè autem arbitror soluisse subortâ olim de eo controuersiam Victorem tunc temporis Romæ episcopum, & Polycarpum Smyrnesem. Etenim